

жности највиших органа) и непреносиво, тј. не подразумева право на отуђење. Право на привредно искоришћавање држава по правилу конкретизује преко државних предузећа и установа. То не искључује и њено право да даје дозволе за искоришћавање и употребу вода грађанима и другим организацијама. Битно је при том то да стављање вода на расположење за привредно искоришћавање обавезно следи једнострано утврђене услове од стране надлежних органа и да свако привредно искоришћавање вода мора бити управљено на постизање оптималних користи и подвргнуто плану. У том правцу аутор анализира функције разних државних установа и предузећа, садржину и начин употребе воде за производњу енергије и наводњавање и односе у вези са тим (искоришћење постројења и опреме, плаћање накнаде за коришћење и сл.).

5. — Прелазећи на правну анализу употребе (искоришћавања) вода, аутор је посматра као израз производног појма државне својине на водама. Њене главне карактеристике види у томе што је она увек строго ограничена на дате циљеве и да не представља стечено право у односу на државу. По својој правној природи она није ни ограничење, ни терет државне својине на водама, и са гледишта корисника није стварно право на туђој ствари. Давањем дозволе за употребу (искоришћавање) вода, држава не преноси на корисника неко своје право. Она му само даје положај корисника, и дозволом односно статутом једнострано утврђује једну правну ситуацију, која је увек један административноправни однос. Њоме су дати циљеви, обим и други услови које корисник не може мимоићи или мењати. Надлежни државни органи су, међутим, овлашћени у свако доба преиспитати сваку дозволу за употребу, мењати је или укидати у зависности од датих планова и планских задатака искоришћавања односних вода. Правни интерес корисника заштићен је према свима, осим према држави, у односу на коју нема *actio*.

Аутор разликује две врсте употребе вода: општу, којој одриче карактер субјективног јавног права и посебну, која нема карактер и домашај концесије буржоаског права. — Разлика између управљања и употребе вода би се — по аутору — могла утврдити тако што би се управљање схватило као плански распоред и усмеравање а употреба као његова конкретизација у погледу одређених циљева или субјеката.

6. — Расправљајући о заштити вода аутор анализира грађанскоправни, административноправни и кривичноправни аспект питања. Теоретски не искључујући технику и средства заштите по грађанском праву, аутор истиче да се она у пракси не јавља, осим местимично у питањима накнаде штете. Сличан је случај и са кривичним правом, иако санкције за нека дела, предвиђена и кажњива по кривичном закону, служе и заштити вода. Највише пажње посвећује административноправној заштити и овој даје претежну улогу и значај. Налази да се административноправна заштита вода и водних права одвија не само кроз нормативна и конкретна акта надлежних органа већ и кроз њихове оперативне захвате. У том погледу врши извесна упоређења са неким питањима заштите шума и санкцијама за њихово незаконито искоришћавање.

Никола Воргић

M. Malinvaud: INITIATION À LA COMPTABILITÉ NATIONALE. Paris 1958, Institut national de la statistique et des études économiques, Service des études économiques et financières, 214 pp.

Изучавање савремених економских система, њихових проблема и постигнутих резултата, захтевало је велики обим статистичких података економског садржаја, а пре свега, статистичких инструмената који ће омогућити

прибављање систематског описа процеса репродукције у једном повезаном систему економских трансакција.

Делатност на истраживању оваквих статистичких инструмената била је још пре три деценије изузетно стимулирана. У том периоду рад на истраживању ових инструмената текао је у различитим правцима. У средишту многих покушаја налазила се два мотива: испитивање привреде у целини, односно откривање података о структури и функционисању економског система и указивање на узајамну повезаност појединих делова тога система. Руковођена овим мотивима истраживања у овом домену довела су до конструисања једног економско-статистичког инструмената квантификације збивања у привреди, који је познат под именом *национално рачуноводство*.

Са овим особинама национално рачуноводство је тековина новијег датума чијој су разради до данас највише допринели: англосаксонске земље (*Meade, Stone, Kaldor, Ruggles, Kuznets, Leontief*). Норвешка и Холандија (*Aukrust, Derksen* и др.), као и међународне организације (Комитет статистичких експерата Лиге народа и Уједињене нације).

Насупрот значајном развоју овога инструмента у теорији и пракси поменутих земаља и других западних земаља, Француска све до пре десетак година налазила се у фази припремних радова на увођењу и примени националног рачуноводства. Као први рад из ове области, ваља назначити студију публиковану 1952. под насловом *Les comptabilités nationales dans le monde — Comparaison des méthodes (Institut national de la statistique et des études économiques)*. Иако је Француска практично дуго чекала на овај економско-статистички инструмент, новији развој студија у области националног рачуноводства бележи завидан напредак, у чему се нарочито истиче студија економисте М. Маленвоа коју желимо укратко да прикажемо.

Студија представља значајан допринос у области националног рачуноводства уопште, специфичан не само по богатству материје коју писац у њој обрађује, већ и по начину на који читаоцу приказује ову врло сложену проблематику, а нарочито по критичком разматрању већ уведених појмова који чине основе многих досад изграђених система националног рачуноводства. Богатство материјала пруженог у овој књизи може се сагледати из садржаја.

Први део студије посвећен је проблематици *националне производње* у коме писац разматра појам и садржај многих врло значајних, а у исто време још увек отворених питања о предмету ове дисциплине. Ово питање писац обрађује у пет делова: дефиниција финалне производње; производња, потрошња и инвестиције; производни допринос појединих сектора; формирање дохотка у току производње; и три гледишта о финалној производњи.

У другом делу књиге приказани су проблеми *националног рачуноводства* у којима пружа врло детаљисану обраду тема: принципи националног рачуноводства; национално и приватно рачуноводство; расподела дохотка; инвестиције, штедња и финансијске операције.

Трећи део књиге обухвата *начине коришћења* националног рачуноводства у примењеној економици. У овом делу аутор излаже примену националног рачуноводства у сврху мерења економског раста и постављања планова, односно економских прогноза будућег економског развоја. У излагању ових проблема посебну пажњу заслужује осврт на француска искуства у коришћењу националног рачуноводства, као и излагање о сврсисходности увођења националног рачуноводства за неразвијена подручја. Ауторова разматрања о неопходности примене овог инструмента на неразвијене земље обилују интересантним запажањима и решењима. Поред ове две теме, писац опширно

разрађује проблеме анализе структуре производње у којима излаже примену *input-output* анализе, могућности проучавања конјуктуре и економских буџета.

Начин обраде ове материје квалификује аутора као високог стручњака у материји коју обрађује, а систематичност, прецизност и јасноћа са којом су изложени многи проблеми, допринели су да се поједини делови ове студије излажу данас у познатим уџбеницима економске статистике.

Посебну вредност ове студије чини неколико идеја о допунама основних функција националног рачуноводства, и то пре свега, укључивање финансијских токова у шему националног рачуноводства, укључивање рачуна националног богатства, као и идеја о коришћењу националног рачуноводства, посебно рачуна домаћинства за истраживање социјалне структуре, социјалне еволуције.

Ових неколико мисли, на које аутор даје и решења, повод су за размисање о неким засад отвореним питањима нашег система билансирања у привреди, наравно имајући у виду чињеницу да ауторова обрада и примена националног рачуноводства носи обележје инструмента својственог капиталистичкој економици.

Љ. Шкара